

Teismo praktikos rinkinys

GENERALINIO ADVOKATO
YVES BOT IŠVADA,
pateikta 2014 m. kovo 20 d.¹

Byla C-220/13 P

**Kalliopi Nikolaou
prieš**

Europos Sąjungos Audito Rūmus

„Apeliacinis skundas — Audito Rūmų sprendimas 99/50 — Preliminarus tyrimas — OLAF vidaus tyrimas — Nekaltumo prezumpcija — Lojalus bendradarbiavimas — Bendrojo Teismo kompetencija“

1. Savo apeliaciniu skundu K. Nikolaou prašo panaikinti 2013 m. vasario 20 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *Nikolaou prieš Audito Rūmus*²; juo jis atmetė ieškinį dėl žalos atlyginimo, kuriuo siekta, kad būtų atlyginta žala, apeliančios tariamai patirta dėl taisyklių nesilaikymo ir Sąjungos teisės pažeidimų, kuriuos jos atžvilgiu padarė Europos Sąjungos Audito Rūmai.

I – Teisės aktai

2. 1999 m. gruodžio 16 d. Audito Rūmų sprendimo 99/50 dėl vidaus tyrimų, atliekamų kovos su sukčiavimu, korupcija ir visa kita neteisėta veikla, kenkiančia Bendrijų finansiniams interesams, srityse, sąlygų ir tvarkos 2 straipsnyje nurodyta:

„Kiekvienas [Audito Rūmų] pareigūnas ar tarnautojas, sužinojęs apie faktinius duomenis, leidžiančius daryti prielaidą, kad institucijoje yra galimų Bendrijų finansiniams interesams kenkiančių sukčiavimo, korupcijos ar bet kokios kitos neteisėtos veiklos atvejų, apie tai nedelsdamas praneša [Audito Rūmų] generaliniam sekretoriui³.

Generalinis sekretorius nedelsdamas perduoda [Europos kovos su sukčiavimu] tarnybai (OLAF) ir [Audito Rūmų] pirmininkui, kuris perduoda informaciją už tą sritį, kuriai priklauso pareigūnas ar tarnautojas, atsakingam nariui, visus faktinius duomenis, leidžiančius daryti prielaidą, kad nesilaikoma taisyklių, kaip nurodyta šio straipsnio pirmojoje pastraipoje, ir pradeda preliminarų tyrimą, nepakenkdamas [OLAF] vykdomiems vidaus tyrimams.

<...>

Dėl to, kad pranešė pirmojoje ir antrojoje pastraipose nurodytą informaciją, nariai, pareigūnai ir tarnautojai jokių būdu neturi būti nesąžiningai ar diskriminuojamai vertinami.“

1 — Originalo kalba: prancūzų.

2 — Sprendimas T-241/09, toliau – skundžiamas sprendimas.

3 — Toliau – generalinis sekretorius.

3. Sprendimo 99/50 4 straipsnio pirmojoje pastraipoje numatyta:

„Tais atvejais, kai tai gali būti susiję su [Audito Rūmų] nariu, pareigūnu ar tarnautoju, suinteresuotasis asmuo turi būti skubiai informuojamas, jeigu tai nekelia pavojaus tyrimui. Visais atvejais baigus tyrimą išvados, kuriose įvardijamas narys, pareigūnas ar tarnautojas, negali būti daromos nesuteikus suinteresuotajam asmeniui galimybės pareikšti savo nuomonę apie visas su juo susijusias aplinkybes.“

II – Ginčo aplinkybės

4. 1996–2001 m. apeliantė buvo Audito Rūmų narė. Remiantis 2002 m. vasario 19 d. dienraštyje *Europa Journal* išspausdintu straipsniu, Europos Parlamento narys B. Staes turėjo informacijos, susijusios su neteisėtais apeliantės veiksmais, atliktais jos, kaip Audito Rūmų narės, įgaliojimų laikotarpiu.

5. 2002 m. kovo 18 d. laišku generalinis sekretorius OLAF generaliniam direktoriui perdavė su tuo susijusią medžiagą; su ja susipažino jis pats ir Audito Rūmų pirmininkas. Be to, generalinis sekretorius paprašė OLAF jam nurodyti, ar pagal Sprendimo 99/50 4 straipsnį apeliantei reikia pranešti apie su ja susijusį tyrimą.

6. 2002 m. balandžio 8 d. laišku Audito Rūmų pirmininkas apeliantei pranešė, kad OLAF dėl jos atlieka vidaus tyrimą, pradėtą išspausdinus straipsnį dienraštyje *Europa Journal*. 2002 m. balandžio 26 d. laišku OLAF generalinis direktorius pranešė apeliantei, kad, šiai tarnybai gavus iš B. Staes informaciją ir remiantis generalinio sekretoriaus parengta preliminarus tyrimo medžiaga, pradėtas vidaus tyrimas, kurį atliekant ji kviečiama bendradarbiauti.

7. Remiantis 2002 m. spalio 28 d. OLAF galutine ataskaita, su apeliante susijusią informaciją B. Staes pateikė du Audito Rūmų darbuotojai, vienas iš jų buvo apeliantės kabineto narys. Nagrinėjami kaltinimai buvo susiję, pirma, su pinigų sumomis, kurias apeliantė gavo iš savo personalo kaip paskolas, antra, su tariamai melagingais pareiškimais prašymuose perkelti kabineto vadovo neišnaudotas atostogų dienas, dėl kurių jam už 1999, 2000 ir 2001 m. nepanaudotas atostogas buvo išmokėta maždaug 28 790 EUR, trečia, su tarnybinio automobilio naudojimu atitinkamose taisyklėse nenumatytais tikslais, ketvirta, su apeliantės vairuotojui skirtais atitinkamose taisyklėse nenumatytais pavedimais, penkta, su absenteizmo politika apeliantės kabinete, šešta, su komercine veikla ir prašymais sudaryti geresnes sąlygas vykdyti šią veiklą aukštas pareigas einantiems asmenims ir jos šeimos nariams, septinta, su sukčiavimu per konkursą ir, aštunta, su sukčiavimo atvejais, susijusiais su apeliantės gautomis reprezentacinėmis išlaidomis.

8. OLAF padarė išvadą, kad pažeidimai, kuriuos galima kvalifikuoti kaip klastojimą ir klastotės panaudojimą, taip pat apgaulę, galėjo būti susiję su prašymais perkelti apeliantės kabineto vadovo atostogų dienas. Remiantis galutine ataskaita, nusikalstamos apeliantės ir jos kabineto narių veikos galėjo būti susijusios su pinigų sumomis, kurias, kaip teigė susiję asmenys, apeliantė gavo kaip paskolas. Tokiomis aplinkybėmis OLAF pagal 1999 m. gegužės 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 1073/1999 dėl Europos kovos su sukčiavimu tarnybos (OLAF) atliekamų tyrimų⁴ 10 straipsnio 3 dalį apie tai pranešė Liuksemburgo teisminėms institucijoms, kad šios ištirtų faktines aplinkybes, galinčias rodyti, kad buvo padarytos nusikalstamos veikos.

9. Kalbant apie kitus kaltinimus (išskyrus kaltinimą dėl sukčiavimo per konkursą), OLAF nustatė galimą taisyklių nesilaikymą ar neaiškumus, susijusius su apeliantės elgesiu, ir pasiūlė Audito Rūmams imtis taisomųjų priemonių apeliantės atžvilgiu ir priemonių pagerinti institucijos vidaus kontrolės sistemą.

4 — OL L 136, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 1 sk., 3 t., p. 91.

10. 2004 m. balandžio 26 d. apeliantė buvo apklausta uždarame Audito Rūmų posėdyje siekiant galimai taikyti EB 247 straipsnio 7 dalį. 2004 m. gegužės 13 d. laiške Audito Rūmų pirmininkas nurodė, jog dėl bylos perdavimo Teisingumo Teismui, siekiant taikyti EB 247 straipsnio 7 dalį (remiantis tuo, kad apeliantė tariamai prašė asmeninių paskolų iš savo kabineto narių ir jas gavo), 2004 m. gegužės 4 d. vykusiame posėdyje nebuvo gautas vienbalsis pritarimas, kurio reikalaujama pagal 2002 m. sausio 31 d. priimtą Audito Rūmų darbo tvarkos taisyklių 6 straipsnį. Audito Rūmų pirmininkas šiuo klausimu pridūrė, kad didžioji dauguma institucijos narių pareiškė nuomonę, jog apeliantės elgesys buvo visiškai netinkamas. Dėl apeliantės kabineto vadovo atostogų dienų Audito Rūmų pirmininkas nurodė, jog dėl to, kad byla nagrinėjama Liuksemburgo teismuose, Audito Rūmai atidėjo savo sprendimą, kol bus baigtos su tuo susijusios procedūros.

11. 2008 m. spalio 2 d. sprendimu Liuksemburgo *Chambre correctionnelle du tribunal d'arrondissement* (Liuksemburgas) išteisino apeliantę ir jos kabineto vadovą dėl kaltinimų, susijusių su klastojimu ir klastotės panaudojimu, melagingu pareiškimu ir subsidiariai – kompensacinių išmokų, subsidijos ar išmokos pasilikimu neturint tam teisės, taip pat subsidiariai – su apgaule (toliau – 2008 m. spalio 2 d. sprendimas). Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* iš esmės manė, kad tam tikri apeliantės kabineto vadovo ir pačios apeliantės pateikti paaiškinimai kelia abejonių dėl OLAF ir Liuksemburgo kriminalinės policijos surinktų įrodymų, kuriais siekta įrodyti, kad minėtas kabineto vadovas kelias 1999–2001 m. dienas nedeklaravo atostogų. Todėl Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* padarė išvadą, kad faktinių aplinkybių, pateiktų kaip kaltinimas apeliantei, tikrumas, be jokių abejonių, nebuvo įrodytas ir kad vertinant visas abejones kaltinamosios naudai ją reikia išteisinti dėl pareiktų kaltinimų. Kadangi apeliacinis skundas nebuvo pateiktas, 2008 m. spalio 2 d. sprendimas įsiteisėjo.

12. 2009 m. balandžio 14 d. laišku apeliantė paprašė Audito Rūmų visuose Liuksemburgo, Vokietijos, Graikijos, Prancūzijos, Ispanijos ir Belgijos leidiniuose paskelbti pranešimą apie jos išteisinimą ir apie jį informuoti kitas Europos Sąjungos institucijas. Be to, jeigu Audito Rūmai nepaskelbtų šios informacijos, apeliantė pareikalavo 100 000 EUR neturtinės žalos atlyginimo – šią sumą ji įsipareigojo panaudoti minėtai informacijai paskelbti. Apeliantė taip pat paprašė, kad Audito Rūmai, pirma, atlygintų jai 40 000 EUR neturtinę žalą, patirtą dėl proceso Liuksemburgo teismuose, ir 57 771,40 EUR turtinę žalą, patirtą dėl to paties proceso, antra, atlygintų visas išlaidas, visų pirma patirtas bylą tyrusiame teisme ir Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement*, ir, trečia, atlygintų išlaidas, patirtas dėl Audito Rūmuose vykusios procedūros.

13. 2009 m. liepos 7 d. laišku Audito Rūmų pirmininkas perdavė apeliantei atsakant į minėtus prašymus priimtą sprendimą. Šiuo sprendimu, pirma, atmesti 2009 m. balandžio 14 d. laiške nurodyti argumentai, antra, apeliantei pranešta, kad Audito Rūmai, remdamiesi turima informacija, siekė nustatyti, ar faktinės aplinkybės yra pakankamai rimtos, kad būtų kreiptasi į Teisingumo Teismą, kad šis priimtų sprendimą dėl buvusiam nariui pagal EB sutartį tenkančių įsipareigojimų neįvykdymo ir būtinybės taikyti galimas sankcijas. Šiuo klausimu Audito Rūmai apeliantei nurodė aplinkybes, dėl kurių jie nusprendė nesikreipti į Teisingumo Teismą, tarp kurių visų pirma buvo apeliantės išteisinimas 2008 m. spalio 2 d. sprendimu ir žalos Bendrijos biudžetui nebuvimas, atsižvelgiant į jos kabineto vadovui P. Koutsouvelis nepagrįstai išmokėtos sumos grąžinimą⁵.

III – Procesas Bendrajame Teisme ir skundžiamas sprendimas

14. 2009 m. birželio 16 d. Bendrojo Teismo kanceliarijai apeliantė įteikė ieškinį dėl žalos atlyginimo, kuriuo prašė įpareigoti Audito Rūmus išmokėti 85 000 EUR sumą su palūkanomis, skaičiuojamomis nuo 2009 m. balandžio 14 d., ir taip atlyginti neturtinę žalą, padarytą dėl šios institucijos veiksmų ir neveikimo, – šią sumą ji įsipareigojo panaudoti informacijai apie savo išteisinimą paskelbti.

5 — 2009 m. liepos 7 d. laiško 47–49 punktai.

15. Minėtam ieškiniui pagrįsti apeliantė visų pirma pateikė šešis pagrindus, susijusius su Audito Rūmų padarytu Sąjungos teisės normų, kuriomis privatiems asmenims suteikiamos teisės, pažeidimu. Ji taip pat teigė, kad tarp minėto pažeidimo ir dėl jo patirtos neturtinės ir turtinės žalos yra tiesioginis priežastinis ryšys.

16. Bendrasis Teismas atmetė minėtą ieškinį; jis pareiškė nuomonę, kad Audito Rūmai nepadarė nė vieno Sąjungos teisės pažeidimo, kuriuo yra kaltinami.

17. Visų pirma, kalbant apie tai, kas yra aktualu šiam apeliaciniam skundai, pažymėtina, kad skundžiamo sprendimo 27–32 punktuose Bendrasis Teismas padarė išvadą, jog Audito Rūmų veiksmai, susiję su preliminarium tyrimu, nebuvo neteisėti. Iš tiesų ši institucija, perduodama OLAF medžiagą su pirmine surinkta informacija dar neišklausiusi apeliantės, nepažeidė nei reikalavimų, atsirandančių iš kartu aiškinamų Sprendimo 99/50 2 ir 4 straipsnių, nei apeliantės teisės į gynybą ar nešališkumo principo.

18. Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 44–47 punktuose taip pat atsakė į kaltinimus, susijusius, pirma, su tuo, kad po 2008 m. spalio 2 d. teismo sprendimo Audito Rūmai nepriėmė oficialaus sprendimo, kuriuo apeliantė būtų išteisinta dėl visų jai pareiktų kaltinimų, ir, antra, su tuo, kad Audito Rūmų pirmininkas savo 2004 m. gegužės 13 d. laiške pareiškė užgaulią ir nereikalingą pastabą dėl institucijos narių daugumos pareiktos pozicijos. Kritikuojami punktai suformuluoti taip:

„44 Pažymėtina, kad neveikimas, kuriuo kaltinami Audito Rūmai, nėra neteisėtas.

45 Šiuo klausimu, pirma, reikia pabrėžti, kad ieškove buvo išteisinta remiantis abejonėmis, kurios pagal 2008 m. spalio 2 d. sprendimą kilo dėl jos kabineto vadovo per viešą posėdį pateiktų tam tikrų paaiškinimų. Nesant reikalo priimti sprendimo dėl Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* išreikštų abejonių pagrįstumo, reikia konstatuoti, kad šis išteisinimo motyvas nereiškia, jog ieškovei pareikšti kaltinimai yra visiškai nepagrįsti, tačiau, kaip nurodė minėtasis teismas, reiškia, kad jie nebuvo „visiškai neabejotinai“ įrodyti.

46 Antra, kaip nurodė Audito Rūmai, baudžiamuosius kaltinimus turi nagrinėti tik nacionalinės teisminės institucijos, o Teisingumo Teismas – juos įvertinti drausminiu požiūriu pagal EB 247 straipsnio 7 dalį. Todėl Audito Rūmai neturėjo kompetencijos priimti sprendimo šiuo klausimu.

47 Trečia, iš to, kad, remiantis minėta nuostata, nebuvo kreiptasi į Teisingumo Teismą, negalima daryti išvados, jog Audito Rūmai mano, kad ieškovei inkriminuojamos faktinės aplinkybės yra visiškai nepagrįstos. Iš tiesų pagal 2002 m. sausio 31 d. priimtų Audito Rūmų darbo tvarkos taisyklių 6 straipsnį dėl tokio kreipimosi sprendžiama vienbalsiai. Todėl, nors tiesa tai, kad nesikreipimas leidžia manyti, jog nebuvo pasiektas vienbalsis sprendimas, vis dėlto šis nesikreipimas neprilygsta Audito Rūmų pozicijai dėl faktinių aplinkybių tikrumo. Tokiomis aplinkybėmis nebuvo netinkama tai, kad Audito Rūmų pirmininkas ieškovei nurodė, kad didžioji dauguma institucijos narių laiko jos elgesį nepriimtiniu, todėl nesikreipimo į Teisingumo Teismą negalima suprasti kaip tariamo inkriminuojamų faktinių aplinkybių tikrumo paneigimo, nes tai neatitiktų tikrovės.“

19. Galiausiai Bendrasis Teismas atsakė į kaltinimą, pagal kurį Audito Rūmai pagal jiems tenkančią pareigą atsižvelgti į pareigūnų interesus privalėjo paskelbti pranešimus spaudoje ir pranešti institucijoms apie apeliantės išteisinimą. Šiuo atžvilgiu, remdamasis skundžiamo sprendimo 45 ir 46 punktuose nurodytais motyvais, jis taip pat manė, kad iš pareigos atsižvelgti į pareigūnų interesus negali būti kildinama jokia pareiga paskelbti apie apeliantės išteisinimą.

IV – Apeliacinio skundo pagrindai ir jam pagrįsti pateikti svarbiausi argumentai

20. Apeliantė savo apeliacinį skundą grindžia keturiais pagrindais.

21. Pirmajame pagrinde apeliantė kaltina Bendrąjį Teismą pažeidus Europos Sąjungos pagrindinių teisių chartijos (toliau – Chartija) 48 straipsnio 1 dalyje ir 1950 m. lapkričio 4 d. Romoje pasirašytos Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos (toliau – EŽTK) 6 straipsnio 2 dalyje įtvirtintą nekaltumo prezumpcijos principą. Iš tiesų šiuo principu visų pirma užtikrinama, kad Sąjungos teismas negalėtų abejoti kaltinamojo nekaltumu, jeigu šis asmuo prieš tai buvo išteisintas įsiteisėjusiu baudžiamąsias bylas nagrinėjančio nacionalinio teismo sprendimu. Darytina išvada, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 43–46 ir 49 punktuose klaidingai manė, jog Audito Rūmai „nepasielgė neteisėtai“, pirma, nepriėmę sprendimo, kuriuo būtų galutinai pripažinta, kad apeliantei Teisingumo Teisme nepradėta byla, ir, antra, neatkūrę jos gero vardo.

22. Apeliantė visų pirma kritikuoja skundžiamo sprendimo 45 punkto formuluotę, manydama, kad jame patektu Bendrojo Teismo vertinimu akivaizdžiai pažeistas nekaltumo prezumpcijos principas. Iš tiesų iš Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos aišku, jog tai, kad apeliantės išteisinimas buvo motyvuojamas abejonės buvimu, negali turėti jokios įtakos Bendrojo Teismo pareigai negrįsti savo sprendimo nagrinėjamo išteisinimo motyvu.

23. Audito Rūmai pažymi, kad pirmasis apeliacinio skundo pagrindas grindžiamas neteisingu EŽTK 6 straipsnio 2 dalies ir Chartijos 48 straipsnio 1 dalies taikymo srities aiškinimu. Iš tiesų nekaltumo prezumpcija kaltinamajam taikoma teisme, kuris sprendimą dėl jo kaltės ar nekaltumo turi priimti atsižvelgdamas į pateiktus kaltinimus. Tačiau nagrinėjant apeliantės pareikštą ieškinį dėl deliktinės atsakomybės nebuvo keliamas klausimas dėl jos kaltės pagal Liuksemburgo baudžiamąją teisę. Todėl Bendrasis Teismas negalėjo pažeisti nekaltumo prezumpcijos.

24. Be to, šis pagrindas yra paremtas klaidinga prielaida, kad Audito Rūmai ir Bendrasis Teismas ėmėsi iš naujo svarstyti 2008 m. spalio 2 d. sprendimo pagrįstumą. Audito Rūmai mano priešingai, kad kiekviena institucija, įgyvendindama byloje turimą kompetenciją, sutiko su minėtu sprendimu ir padarė iš jo išvadas, kurios buvo pritaikytos atitinkamo jų sprendimo priėmimo procese. Visų pirma Bendrasis Teismas 2008 m. spalio 2 d. sprendimą laikė faktine aplinkybe, į kurią reikia atsižvelgti vertinant Audito Rūmų veiksmų ar neveikimo teisėtumą.

25. Remdamiesi 2006 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Cresson*⁶ 120–122 punktais Audito Rūmai mano, kad pripažinus, jog Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* padarė išvadą, kad kai kurių apeliantei inkriminuojamų faktinių aplinkybių tikrumas nebuvo neabejotinai įrodytas ir kad todėl teisiami asmenys turi būti išteisinti dėl jiems pareikštų kaltinimų Liuksemburgo baudžiamosios teisės pažeidimais, niekas nekliudė Bendrajam Teismui dar kartą įvertinti tų pačių faktinių aplinkybių nagrinėjant galimą Audito Rūmų deliktinę atsakomybę pagal Sąjungos teisę. Taip pasielgęs, Bendrasis Teismas niekaip nekvestionavo nei 2008 m. spalio 2 d. teismo sprendimo, nei apeliantės nekaltumo prezumpcijos, kuri jai galiojo tame teisme.

26. Antrajame pagrinde apeliantė kaltina Bendrąjį Teismą ESS 4 straipsnio 3 dalyje įtvirtinto lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimu Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* atžvilgiu, nes buvo iškreipti pastarojo teismo svarstymai ir vertinimai.

27. Apeliantės teigimu, minėtas principas reiškia, kad jeigu nacionalinis teismas priėmė sprendimą, kuris įgijo *res judicata* galią ir kuriuo asmuo išteisintas dėl jam inkriminuojamų pažeidimų, Sąjungos institucijos, įskaitant Bendrąjį Teismą, privalo gerbti tokį sprendimą ir nepaneigti jo veiksmingumo.

6 — C-432/04, Rink. p. I-6387.

28. Nors šios bylos faktinės aplinkybės yra tokios pat kaip ir tos, dėl kurių sprendimą priėmė Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement*, Bendrasis Teismas vis dėlto pažeidė lojalaus bendradarbiavimo principą, pateikęs visiškai kitokią tokių pat faktinių aplinkybių vertinimą.

29. Be to, skundžiamo sprendimo 35 punkte Bendrasis Teismas paneigė Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* išvadas, nurodęs, kad „visos atostogų sistemos valdymas grindžiamas tiesioginio vadovo pareiga tikrinti jam pavaldžių darbuotojų buvimą ir užtikrinti, kad bet koks jų nebuvimas atitiktų taikytinus teisės aktus, susijusius su atostogomis“, ir „šiai pareigai neturi įtakos tai, kad nėra integruotos sistemos, kuri leistų nepriklausomai nuo tiesioginio vadovo patikrinti, kad kiekvienų metų pabaigoje deklaruotų nepanaudotų atostogų dienų skaičius atitiktų tikrovę“.

30. Galiausiai Bendrasis Teismas nepaisė 2008 m. spalio 8 d. sprendimo, nes skundžiamo sprendimo 38 punkte pareiškė nuomonę, kad „Audito Rūmų atostogų registravimo ir priežiūros sistemos, taikytinos faktinių aplinkybių laikotarpiu, netinkamas pobūdis negali pateisinti to, kad dėl ieškovės nebuvo pradėtas joks tyrimas ar persekiojimas“, nors apeliančės išteisinimą lėmė būtent netinkamai valdoma Audito Rūmų atostogų sistema.

31. Atsakydami į šiuos argumentus, Audito Rūmai tvirtina, kad antrasis pagrindas paremtas klaidingu susijusių institucijų atitinkamų vaidmenų ir ESS 4 straipsnio 3 dalies taikymo srities supratimu. Iš tiesų Bendrasis Teismas pakartotinai nevertino 2008 m. spalio 2 d. teismo sprendimo ir nekvestionavo jo rezoliucinės dalies. Skirtingą kai kurių faktinių aplinkybių vertinimą paaiškina skirtingas abiejų bylų kontekstas, t. y. pirma, nacionaline teise grindžiamas baudžiamasis procesas ir, antra, ieškinys dėl deliktinės atsakomybės remiantis Sąjungos teise.

32. Trečiajame pagrinde apeliančė teigia, kad skundžiamas sprendimas negalioja dėl Bendrojo Teismo kompetencijos stokos, atsižvelgiant į tai, kad jis nagrinėjo klausimus, nepriklausančius pagal Sutartį jam suteiktai kompetencijai.

33. Pirma, nors skundžiamo sprendimo 46 punkte Bendrasis Teismas pripažino, kad baudžiamuosius kaltinimus turi nagrinėti tik nacionalinės teisminės institucijos, jis viršijo Sutartimis jam suteiktą kompetenciją, skundžiamo sprendimo 45 punkte iš esmės įvertinęs išteisinimo motyvą, grindžiamą abejonės buvimu.

34. Antra, Bendrasis Teismas taip pat peržengė savo kompetencijos ribas skundžiamo sprendimo 47 punkte pateiktais argumentais. Iš tiesų Teisingumo Teismas yra vienintelė institucija, galinti priimti sprendimą dėl drausminės atsakomybės, atsirandančios dėl Audito Rūmų narių elgesio, o Bendrasis Teismas, kaip ir Audito Rūmai savo 2004 m. gegužės 13 d. laiške, neturėjo kompetencijos pareikšti netgi užuominos, kuri galėtų duoti pagrindą laikyti apeliančės elgesį nepriimtiniu.

35. Audito Rūmai atsako, kad trečiąjį apeliacinio skundo pagrindą reikia atmesti kaip iš dalies nepriimtina, nes juo tik pakartojami pirmojoje instancijoje pateikti argumentai, susiję su 2004 m. gegužės 13 d. laišku, ir kaip iš dalies nepagrįstą.

36. Šiuo atžvilgiu Audito Rūmai dar kartą nurodo, kad Bendrasis Teismas niekaip nekvestionavo 2008 m. spalio 2 d. sprendimo. To paties elgesio vertinimo išvados gali būti skirtingos, nelygu institucija.

37. Ketvirtajame pagrinde apeliančė teigia, kad Bendrasis Teismas klaidingai aiškino ir taikė Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygas. Iš tiesų dėl suklastoto dokumento panaudojimo Bendrasis Teismas įtraukė papildomą, nereikalaujamą sąlygą („nesąžiningumas“), skundžiamo sprendimo 32 punkte padaręs išvadą, kad „tai, jog Audito Rūmai galimai perdavė nagrinėjamą dokumentą OLAF ar Liuksemburgo institucijoms, nereiškia, kad institucija elgėsi nesąžiningai vertindama ieškovės parašo tikrumą“.

38. Be to, Bendrasis Teismas taip pat padarė teisės klaidą aiškindamas Sprendimo 99/50 2 straipsnio antrą pastraipą, aiškinamą kartu su jo 4 straipsnio pirma pastraipa, nes padarė išvadą, jog pakako tik pranešti apeliantei apie tai, kad OLAF vyksta vidaus tyrimas, todėl jai nereikėjo suteikti informacijos apie Audito Rūmų atliekamą preliminarų tyrimą.

39. Audito Rūmų teigimu, su šiuo ketvirtuoju pagrindu susijusius kaltinimus reikia pripažinti nepriimtinais, nes jais, pirma, Teisingumo Teismo prašoma iš naujo išnagrinėti bylos faktines aplinkybes, ir, antra, tik pakartojami pirmojoje instancijoje pateikti argumentai, visų pirma susiję su kaltinimu, kad nebuvo pranešta apie preliminarų tyrimą.

40. Kalbant apie bylos esmę, pažymėtina, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 32 punkte nenustatė jokios papildomos sąlygos, susijusios su Sąjungos deliktine atsakomybe, patvirtinęs, kad paprastas dokumento perdavimas OLAF ar Liuksemburgo institucijoms nerodė Audito Rūmų nesąžiningumo vertinant apeliančės parašo tikrumą. Be to, Bendrasis Teismas Sprendimo 99/50 2 straipsnio antros pastraipos neaiškino klaidingai, nes šia nuostata ne nustatoma pareiga pranešti pažeidimais įtariamam asmeniui apie preliminarų tyrimą pradėjimą, o tik reikalaujama, kad generalinis sekretorius nedelsdamas pateiktų OLAF per tokį tyrimą surinktą informaciją.

V – Vertinimas

41. Pirmiausia kartu išnagrinėsiu pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį apeliančės pateiktus pagrindus tiek, kiek jiems pagrįsti skirti argumentai sutampa ir yra susiję su tais pačiais skundžiamo sprendimo punktais. Tuomet išnagrinėsiu ketvirtąjį pagrindą.

A – Dėl pagrindų, susijusių su nekaltumo prezumpcijos ir lojalios bendradarbiavimo principo pažeidimu bei Bendrojo Teismo kompetencijos neturėjimu

42. Remiantis trimis pirmaisiais pagrindais iš esmės siekiama kvestionuoti Bendrojo Teismo motyvus, kuriuos jis pateikė skundžiamo sprendimo 44–49 punktuose.

43. Svarbu atsižvelgti į kaltinimus, į kuriuos Bendrasis Teismas ketino atsakyti toje skundžiamo sprendimo dalyje.

44. Pirma, apeliančė kaltina Audito Rūmus po 2008 m. spalio 2 d. teismo sprendimo nepriėmus oficialaus sprendimo, kuriuo ji būtų išteisinta dėl visų jai pareiktų kaltinimų, nes nebuvo pateikti veiksnių įrodymai, kurie būtų pagrindas pagal EB 247 straipsnio 7 dalį perduoti bylą Teisingumo Teismui. Apeliančės teigimu, tokiu sprendimu Audito Rūmai turėjo atsisakyti kreiptis į Teisingumo Teismą pagal minėtą nuostatą.

45. Antra, apeliančė kaltina Audito Rūmų pirmininką pažeidus nešališkumo principą ir pareigą atsižvelgti į pareigūnų interesus, 2004 m. gegužės 13 d. laiške pateikus užgaulią ir nereikalingą pastabą, susijusią su institucijos narių daugumos pareikšta pozicija.

46. Trečia, apeliančė teigia, kad Audito Rūmai pagal jiems tenkančią pareigą atsižvelgti į pareigūnų interesus spaudoje turėjo paskelbti pranešimus apie apeliančės išteisinimą ir apie tai pranešti institucijoms.

47. Iš karto noriu nurodyti, kad, mano nuomone, Bendrasis Teismas pagrįstai atmetė minėtas tris apeliančės pretenzijas.

48. Tačiau, kaip teigia apeliantė, argumentai, kuriuos Bendrasis Teismas pateikė skundžiamo sprendimo 45 punkte, yra probleminiai atsižvelgiant į nekaltumo prezumpciją.

49. Pagal Chartijos 48 straipsnio 1 dalį „[k]iekvienas kaltinamas padaręs nusikaltimą asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltė neįrodyta pagal įstatymą“. Ši nuostata atitinka EŽTK 6 straipsnio 2 dalį. Pagal Chartijos 52 straipsnio 3 dalį teisė į nekaltumo prezumpciją turi tokią pačią reikšmę ir taikymo sritį kaip ir atitinkama EŽTK užtikrinama teisė.

50. Nekaltumo prezumpcija turi būti užtikrinama ir baudžiamojo proceso pradžioje, ir vėliau. Iš tiesų EŽTK 6 straipsnio 2 dalimi taip pat siekiama „neleisti, kad valdžios institucijos ar pareigūnai elgtųsi su asmenimis, kurie buvo išteisinti arba kuriems panaikinti kaltinimai, lyg iš tikrųjų jie būtų kalti dėl jiems inkriminuoto pažeidimo“⁷. Teisės į nekaltumo prezumpciją per baudžiamąjį procesą užtikrinimas paaikškinamas tuo, kad, „nesant apsaugos, kuria siekiama per visas paskesnes procedūras paisyti išteisinimo ar sprendimo panaikinti kaltinimus, [EŽTK 6 straipsnio 2 dalyje] įtvirtintos teisingo proceso garantijos gali tapti teorinės ir iliuzinės. Be to, pasibaigus baudžiamajam procesui reikšmę turi ir suinteresuotojo asmens geras vardas, ir tai, kaip jį suvokia visuomenė“⁸.

51. Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat yra patikslinęs, kad „[EŽTK] 6 straipsnio 2 dalies taikymo sritis neapsiriboja nagrinėjamomis baudžiamosiomis bylomis, bet gali apimti ir teismo sprendimus, priimtus nutraukus baudžiamąjį persekiojimą <...> arba po išteisinimo <...>, jeigu tose bylose iškelti klausimai sudaro atitinkamų baudžiamųjų bylų, kuriose ieškovas yra kaltinamasis, esmę ir jas papildo“⁹. Taigi, Europos Žmogaus Teisių Teismas siekia patikrinti, ar „savo veiksmų pobūdžiu, sprendimų motyvais ar tuo, kaip jos formuluoja išvadas“¹⁰, nacionalinės valdžios institucijos ir teismai, turintys priimti sprendimą po baudžiamąsias bylas nagrinėjančio teismo sprendimo, „sukėlė abejones ieškovo nekaltumu ir taip pažeidė nekaltumo prezumpcijos principą“¹¹.

52. Be to, kaip yra aišku iš 2007 m. rugsėjo 27 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *Vassilios Stavropoulos prieš Graikiją*, „abejonių kaltinamojo nekaltumu išreiškimas nebepriimtinas po to, kai jis galutinai išteisinamas“¹². Remiantis minėto teismo praktika, „po to, kai asmuo galutinai išteisinamas, nors kalbama apie išteisinimą taikant principą „visos abejonės kaltinamojo naudai“ pagal [EŽTK 6 straipsnio 2 dalį], abejonių dėl kaltės išreiškimas, įskaitant abejones, paremtas išteisinimo motyvais, neatitinka nekaltumo prezumpcijos“¹³.

53. Tame pačiame sprendime Europos Žmogaus Teisių Teismas laikėsi nuomonės, kad „pagal principą *in dubio pro reo*, kuris yra konkreti nekaltumo prezumpcijos principo išraiška, tarp išteisinimo nesant įrodymų ir išteisinimo pripažinus, kad asmens nekaltumas nekelia jokių abejonių, neturi būti jokio kokybinio skirtumo. Iš tikrųjų išteisinamieji nuosprendžiai neskirstomi pagal motyvus, kuriuos kiekvienu atveju nurodo baudžiamosios bylos teisėjas. Kaip tik priešingai, pagal [EŽTK] 6 straipsnio [2 dalį] išteisinamojo nuosprendžio rezoliucinę dalį privalo gerbti visos kitos institucijos, kurios tiesiogiai ar netiesiogiai pareiškia savo nuomonę dėl suinteresuotojo asmens baudžiamosios atsakomybės“¹⁴.

54. Atsižvelgdamas į tokią teismo praktiką, manau, kad skundžiamo sprendimo 45 punkto formuluotė yra ginčytina.

7 — Žr. 2013 m. liepos 12 d. EŽTT sprendimo *Allen prieš Jungtinę Karalystę* 94 punktą.

8 — Ten pat.

9 — Žr. 2013 m. birželio 4 d. EŽTT sprendimo *Teodor prieš Rumuniją* 37 punktą ir jame nurodytą teismo praktiką.

10 — Ten pat, 40 punktas.

11 — Ten pat.

12 — 38 punktas ir jame nurodyta teismo praktika.

13 — Ten pat.

14 — Minėto EŽTT sprendimo *Vassilios Stavropoulos prieš Graikiją* 39 punktas. Taip pat žr. 2010 m. liepos 13 d. EŽTT sprendimo *Tendam prieš Ispaniją* 39 punktą.

55. Primenu, kad šiuo klausimu Bendrasis Teismas pirmiausia pabrėžė, jog apeliantė buvo „išteisinta remiantis abejonėmis, kurios pagal 2008 m. spalio 2 d. teismo sprendimą kilo dėl jos kabineto vadovo per viešą posėdį pateiktų tam tikrų paaiškinimų“. Bendrasis Teismas toliau nurodė, kad, „nesant reikalo priimti sprendimo dėl Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* išreikštų abejonių pagrįstumo, reikia konstatuoti, kad šis išteisinimo motyvas nereikia, jog ieškovei pareikšti kaltinimai yra visiškai nepagrįsti, tačiau, kaip nurodė minėtasis teismas, reiškia, kad jie nebuvo „visiškai neabejotinai“ įrodyti“.

56. Šioje savo argumentavimo dalyje Bendrasis Teismas remiasi išteisinimo baudžiamajame procese motyvu; jis pabrėžia aplinkybę, kad kalbama apie išteisinimą vertinant visas abejones kaltinamojo naudai, siekdamas pateisinti tai, kad Audito Rūmai nepriėmė oficialaus sprendimo, kuriuo apeliantė būtų išteisinta dėl visų kaltinimų. Taigi jis naudoja išteisinimo motyvą, siekdamas atmesti Audito Rūmų kaltę ir pagrįsti poveikį ieškinio dėl žalos atlyginimo vertinimui iš esmės. Apskritai, kaip motyvuojama skundžiamo sprendimo 45 punkte, kadangi apeliantė buvo išteisinta aiškinant visas abejones jos naudai ir kadangi šio išteisinimo motyvo nepakanka, kad jai pareikšti kaltinimai netektų jokio pagrindo, Audito Rūmai po 2008 m. spalio 2 d. teismo sprendimo pagrįstai atsisakė priimti oficialų sprendimą, kuriuo ji būtų išteisinta dėl visų kaltinimų.

57. Taip suformulavęs savo argumentus, Bendrasis Teismas leidžia manyti, kad išteisinimas, kai visos abejonės aiškinamos kaltinamojo naudai, nėra toks patikimas kaip išteisinimas, grindžiamas labiau tiesioginiu apeliantės nekaltumo pripažinimu. Jis susilpnina baudžiamąsias bylas nagrinėjančio teismo priimtą sprendimą ir taip prisideda prie abejonių dėl apeliantės nekaltumo atsiradimo.

58. Šitaip pažeidęs apeliantės nekaltumo prezumpciją, Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą.

59. Vis dėlto manau, kad konstatuota klaida nėra tokio pobūdžio, kad dėl jos reikėtų panaikinti skundžiamą sprendimą. Iš tikrųjų reikėtų priminti, jog iš nusistovėjusios teismo praktikos aišku, kad jeigu Bendrojo Teismo sprendimo motyvais pažeidžiama Sąjungos teisė, bet šio sprendimo rezoliucinė dalis pasirodo pagrįsta dėl kitų teisinių motyvų, apeliacinių skundą reikia atmesti¹⁵.

60. Šiuo klausimu noriu pabrėžti, jog Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 46 punkte teisingai nurodė, kad „baudžiamuosius kaltinimus turi nagrinėti tik nacionalinės teisminės institucijos, o Teisingumo Teismas – juos įvertinti drausminiu požiūriu pagal EB 247 straipsnio 7 dalį“. Jis padarė teisingą išvadą, kad „todėl Audito Rūmai neturėjo kompetencijos priimti sprendimo šiuo klausimu“.

61. Iš tiesų yra akivaizdu, kad Audito Rūmai nėra įgalioti priimti išteisinamojo sprendimo nei baudžiamajame, nei drausminėje srityje. Be to, Audito Rūmai visai neprivalėjo paskelbti apie apeliantės išteisinimą. Todėl Bendrasis Teismas pagrįstai atmetė šias dvi apeliantės pretenzijas remdamasis argumentais, kuriuos pateikė skundžiamo sprendimo 46 punkte.

62. Šioje byloje Audito Rūmai tebuvo įgalioti priimti sprendimą, ar kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB 247 straipsnio 7 dalį, kad šis priimtų sprendimą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, susijusio su Audito Rūmų nario pareigomis, kaip nurodyta toje nuostatoje.

63. Šiuo klausimu pabrėžiu, kad Bendrojo Teismo motyvavimas būtų ir įtikinamesnis, ir išsamesnis, jeigu jis būtų labiau pabrėžęs savarankišką baudžiamųjų procesų ir drausminių procedūrų pobūdį.

64. Iš tiesų ir pirmojoje instancijoje, ir šiame apeliaciniame procese apeliantės argumentai daugiausia buvo grindžiami mintimi, kad yra tam tikras savaiminis ryšys tarp išteisinimo baudžiamajame procese ir Audito Rūmų sprendimo, kuriuo jis atsisakė kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB 247 straipsnio 7 dalį, priėmimo.

15 — Visų pirma žr. 2012 m. balandžio 19 d. Sprendimą *Artegodan prieš Komisiją* (C-221/10 P, 94 punktą ir jame nurodyta teismo praktika).

65. Kaip galima spręsti iš Europos Žmogaus Teisių Teismo ir Teisingumo Teismo praktikos, toks apeliantės argumentavimas yra iš esmės klaidingas.

66. Pirma, iš Europos Žmogaus Teisių Teismo praktikos aišku, kad teisė į nekaltumo prezumpciją, jeigu asmuo išteisinamas baudžiamajame procese arba dėl jo nutraukiamas persekiojimas, visiškai neklaido vėliau, remiantis tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis, pradėti drausmines procedūras ar reikšti ieškinius dėl atsakomybės.

67. Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat yra pripažinęs, kad drausminės institucijos gali savarankiškai įvertinti joms pateiktų nagrinėti atvejų faktines aplinkybes, jeigu nusikalstamas veikas ir drausminius nusižengimus sudaro nevienodi elementai¹⁶. Tokiomis aplinkybėmis išvada, kad faktinėms aplinkybėms negali būti taikomas nusikalstamos veikos kvalifikavimas, neklaido remiantis tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis pradėti drausminės procedūros. Teisės į nekaltumo prezumpciją požiūriu vienintelis apribojimas yra tas, kad per drausminę procedūrą nėra kvestionuojamas atitinkamo asmens nekaltumas baudžiamosios atsakomybės srityje.

68. Be to, ginčų dėl žalos atlyginimo srityje Europos Žmogaus Teisių Teismas 2003 m. vasario 11 d. Sprendime *Ringvold prieš Norvegiją*¹⁷ pripažino, kad „žalos atlyginimo klausimu turi būti atliekama atskira teisinė analizė, grindžiama įrodinėjimo kriterijais ir reikalavimais, kurie įvairiais svarbiais aspektais skiriasi nuo kriterijų ir reikalavimų, taikomų baudžiamosios atsakomybės srityje“¹⁸. Europos Žmogaus Teisių Teismas taip pat manė, kad „jeigu baudžiamosios atsakomybės srityje paskelbtas išteisinimas neturi būti kvestionuojamas procese dėl žalos atlyginimo, tai neklaido, remiantis mažiau griežtais įrodinėjimo kriterijais, nustatyti civilinę atsakomybę, kuria grindžiamas įpareigojimas atlyginti žalą remiantis tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis“¹⁹.

69. Antra, remdamasis panašia logika, Teisingumo Teismas minėtame Sprendime *Komisija prieš Cresson* pabrėžė, kad, pirma, baudžiamieji procesai, antra, EB 213 straipsnio 2 dalimi grindžiama procedūra, kuria siekiama nubausti už įsipareigojimų, susijusių su Europos Komisijos nario pareigomis, pažeidimą, yra savarankiško pobūdžio.

70. Tame sprendime Teisingumo Teismas iš esmės manė, kad jis nėra „saistomas teisiniu faktų kvalifikavimu baudžiamajame byloje“²⁰ ir kad „turi teisę, naudodamasis visa savo diskrecija, tirti, ar EB 213 straipsnio 2 dalimi pagrįstoje procedūroje inkriminuojami faktai sudaro su Komisijos nario pareigomis susijusių įsipareigojimų pažeidimą“²¹. Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad Briuselio pirmosios instancijos teismo pasitarimo kolegijos (Belgija) sprendimas, kuriuo pripažinta, kad nėra E. Cresson kaltės įrodymų, nesaisto Teisingumo Teismo²².

71. Šis motyvavimas, grindžiamas baudžiamųjų procesų ir drausminių procedūrų savarankišku pobūdžiu, taikytinas procedūrai, kuri bylos aplinkybių laikotarpiu buvo numatyta EB 247 straipsnio 7 dalyje ir dabar nustatyta SESV 286 straipsnio 6 dalyje. Remiantis tuo darytina išvada, kad jeigu Teisingumo Teismo prašoma patikrinti, ar Audito Rūmų narys nevykdė jam pagal pareigas tenkančių įsipareigojimų, Teisingumo Teismas nėra saistomas nagrinėjamą asmenį išteisinančio nuosprendžio baudžiamajame byloje.

16 — Visų pirma žr. 2010 m. sausio 14 d. EŽTT Sprendimo *Vanjak prieš Kroatiją* 69–72 punktus.

17 — *Recueil des arrêts et des décisions* 2003-II.

18 — 38 punktas.

19 — Ten pat.

20 — 121 punktas.

21 — Ten pat.

22 — 122 punktas.

72. Tuo pačiu pagrindu, susijusiu su baudžiamųjų procesų ir drausminių procedūrų savarankišku pobūdžiu, Audito Rūmai, kaip į Teisingumo Teismą besikreipianti institucija, nėra saistomi tokio nuosprendžio baudžiamojoje byloje. Visų pirma norint aiškiai atsakyti į apeliantės argumentus pažymėtina, kad išteisinimas baudžiamojoje byloje visiškai nekliudo Audito Rūmams kreiptis į Teisingumo Teismą pagal SESV 286 straipsnio 6 dalį. Tokiu atveju Audito Rūmai išsaugo savo diskreciją dėl galimo kreipimosi į Teisingumo Teismą.

73. Iš tokių aplinkybių darau išvadą, kad nacionaliniame teisme nagrinėjama baudžiamoji byla ir EB 247 straipsnio 7 dalyje (dabar – SESV 286 straipsnio 6 dalyje) numatyta procedūra skiriasi ne tik pagal savo objektą ir tikslą, bet ir pagal reikalaujamų įrodymų pobūdį ir laipsnį. Nors abi procedūros yra grindžiamos tomis pačiomis faktinėmis aplinkybėmis, jos yra savarankiškos, todėl jeigu tik nekvestionuojamas baudžiamasis bylas nagrinėjančio teismo atliktas vertinimas, išteisinimas baudžiamojoje byloje visiškai nekliudo Audito Rūmams kreiptis į Teisingumo Teismą, o Teisingumo Teismui – priimti sprendimą dėl įsipareigojimų, susijusių su Audito Rūmų nario pareigomis, neįvykdymo.

74. Šioje byloje iš bylos medžiagos matyti, jog savo 2008 m. spalio 2 d. sprendime Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* laikėsi nuomonės, kad konstatuotoms faktinėms aplinkybėms negali būti taikomas baudžiamosios teisės pažeidimo kvalifikavimas pagal Liuksemburgo teisę.

75. Tačiau toks Liuksemburgo *Tribunal d'arrondissement* atliktas vertinimas nereiškia, jog Audito Rūmai privalėjo manyti, kad jie negali kreiptis į Teisingumo Teismą dėl įsipareigojimų neįvykdymo, susijusio su atostogų valdymu. Iš tikrųjų, pirma, faktinių aplinkybių ar įrodymų tikslumo laipsnis, kurio yra reikalaujama siekiant kvalifikuoti baudžiamosios teisės pažeidimą, nebūtinai yra toks pat, kokio reikalaujama siekiant konstatuoti įsipareigojimų neįvykdymą, susijusį su Audito Rūmų nariams tenkančiomis pareigomis. Antra, bet kuriuo atveju tik Teisingumo Teismas, gavęs prašymą pagal SESV 286 straipsnio 6 dalį, turi įvertinti *res judicata* galios, kuri prireikus turėtų būti pripažinta nacionaliniam baudžiamojoje byloje priimtam sprendimui, apimtį.

76. Remiantis tuo darytina išvada, kad Audito Rūmų atsisakymas priimti oficialų išteisinamąjį sprendimą ir pripažinti savaiminį išteisinimo baudžiamojoje byloje ir kreipimosi į Teisingumo Teismą pagal EB 247 straipsnio 7 dalį ryšį buvo visiškai pateisinamas ir nagrinėjant šį apeliacinį skundą jo negalima kvestionuoti teigiant, kad tai, jog Bendrasis Teismas atmetė apeliantės reikalavimą konstatuoti neteisėtą tokio atsisakymo pobūdį, reiškia nekaltumo prezumpcijos ar lojalaus bendradarbiavimo principo pažeidimą.

77. Būtent paisydami savarankiško baudžiamųjų procesų ir drausminių procedūrų pobūdžio ir įgyvendindami savo diskreciją Audito Rūmai, remdamiesi turima informacija, siekė nustatyti, ar apeliantei inkriminuotos faktinės aplinkybės yra pakankamai sunkios²³, kad reikėtų kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB 247 straipsnio 7 dalį. Kaip rodo 2009 m. liepos 7 d. laiškas, Audito Rūmai, nusprendę nesikreipti į Teisingumo Teismą dėl klausimo, susijusio su atostogų sistemos valdymu, atsižvelgė ne tik į apeliantės išteisinimą baudžiamojoje byloje. Jie taip pat atsižvelgė į kitus rodiklius²⁴.

78. Dabar išnagrinėsiu apeliantės kritiką, susijusią su skundžiamo sprendimo 47 punktu.

79. Tame punkte Bendrasis Teismas atsakė į apeliantės argumentus, kad Audito Rūmų pirmininkas pažeidė nešališkumo principą ir pareigą atsižvelgti į pareigūnų interesus, savo 2004 m. gegužės 13 d. laiške pateikęs užgaulią ir nereikalingą pastabą, susijusią su institucijos narių daugumos išreikšta pozicija.

23 — Minėto Sprendimo *Komisija prieš Cresson* 72 punktas.

24 — Kiti šio laiško 48 punkte esantys rodikliai: „tai, kad Bendrijų biudžetui nepadarėta jokia žala, nes P. Koutsouvelis nepagrįstai išmokėta suma buvo grąžinta“, „laikas, praėjęs nuo nagrinėjamų įvykių“, ieškovės „neįgalumas“ ir „stresas, kurį ji patyrė dėl baudžiamojo proceso trukmės“.

80. Apeliantės teigimu, Bendrasis Teismas viršijo savo kompetencijos ribas ir patvirtino klaidingą Audito Rūmų kompetencijos srities aiškinimą, minėtame punkte nurodęs, jog „nebuvo netinkama tai, kad Audito Rūmų pirmininkas ieškovei nurodė, kad didžioji dauguma institucijos narių laiko jos elgesį nepriimtiniu, todėl nesikreipimo į Teisingumo Teismą negalima suprasti kaip tariamo inkriminuojamų faktinių aplinkybių paneigimo“.

81. Reikia patikslinti, kad 2004 m. gegužės 13 d. laiško ištrauka, kurioje yra kritikuojama pastaba, susijusi tik su kaltinimais dėl asmeninių paskolų apeliantei. Šis bylos aspektas nebuvo įtrauktas į baudžiamąją bylą, kurioje priimtas 2008 m. spalio 2 d. sprendimas. Todėl atliekant nagrinėjimą skundžiamo sprendimo 47 punkte neatsižvelgta į apeliantės išteisinimą baudžiamojoje byloje.

82. Atsižvelgdamas į tai manau, kad Bendrasis Teismas neviršijo savo kompetencijos pareiškęs nuomonę, pirma, kad nesikreipimas į Teisingumo Teismą neprilygo faktinių aplinkybių paneigimui, antra, kad Audito Rūmų pirmininkas galėjo apeliantei pareikšti kritiką.

83. Iš tiesų skundžiamo sprendimo 47 punkte pateiktas vertinimas yra Bendrojo Teismo atsakymas į apeliantės kaltinimą, kad dėl pastabos, kurią Audito Rūmų pirmininkas pateikė 2004 m. gegužės 13 d. laiške, buvo pažeistas nešališkumo principas ir pareiga atsižvelgti į pareigūnų interesus. Taigi Bendrasis Teismas, kuris dėl šio aspekto išsakė nuomonę nagrinėdamas jam pateiktą ieškinį dėl deliktinės atsakomybės, neviršijo savo kompetencijos ribų.

84. Be to, Audito Rūmų nesikreipimas į Teisingumo Teismą reiškia tai, kad visi šios institucijos nariai nelaikė nagrinėjamo išipareigojimų neįvykdymo pakankamai sunkiu, kad reikėtų kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB 247 straipsnio 7 dalį. Teiginys, kad šiuo klausimu nebuvo vienbalsio sprendimo, nereiškia, kad nebuvo jokie išipareigojimų neįvykdymo. Šiuo atžvilgiu pagal analogiją su procedūra, susijusia su Komisijos nariais, reikėtų priminti, kad Teisingumo Teismas savo Sprendime *Komisija prieš Cresson* patikslino, kad, norint nubausti pagal EB 213 straipsnio 2 dalį, reikalingas tam tikro sunkumo pažeidimas²⁵. Taigi Audito Rūmų pirmininkas, neviršydamas savo kompetencijos ir nepažeisdamas nešališkumo principo ar pareigos atsižvelgti į pareigūnų interesus, galėjo apeliantei paaiškinti balsavimo rezultatą ir nurodyti, kad, daugumos Audito Rūmų narių nuomone, nors jos elgesys nebuvo vienbalsiai laikomas pakankamai sunkiu, kad būtų pateisinama kreiptis į Teisingumo Teismą pagal EB 247 straipsnio 7 dalį, jis buvo visiškai netinkamas. Be to, reikėtų patikslinti, kad 2004 m. gegužės 13 d. laiškas buvo skirtas tik apeliantei ir kad jokia bylos medžiaga nerodo, kad jis buvo persiųstas kitiems asmenims, ne tik jo adresatei.

85. Todėl manau, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 47 punkte pateiktu motyvavimu nepadarė teisės klaidos. Pažymiu tik tai, kad Bendrasis Teismas turėjo labai griežtai pakartoti apeliantės elgesio kvalifikavimą, pateiktą 2004 m. gegužės 13 d. laiške, t. y. kvalifikuoti jį kaip „visiškai netinkamą“²⁶, o ne „nepriimtina“²⁷. Tačiau manau, kad tokio formuluotės skirtumo nepakanka teisės klaidai konstatuoti. Be to, pažymiu, kad apeliante šiuo klausimu savo apeliaciniame skunde tik suformulavo pastabą, tiesiogiai jos nesiedama su teisės klaidos buvimu²⁷.

86. Galiausiai manau, kad skundžiamo sprendimo 35 ir 38 punktų negalima kritikuoti atsižvelgiant į lojalaus bendradarbiavimo principą. Iš tikrųjų Bendrasis Teismas, nekvestionuodamas 2008 m. spalio 2 d. sprendimo, iš esmės pagrįstai manė, kad netinkama Audito Rūmų atostogų registravimo ir priežiūros sistema, pirma, neturi įtakos tiesioginio vadovo pareigai patikrinti jam pavaldžių darbuotojų buvimą ir įsitikinti, kad bet koks darbuotojo nebuvimas atitinka su atostogomis susijusį reglamentavimą, antra, negalėtų pateisinti atsisakymo atlikti bet kokią tyrimą ar persekiojimą apeliantės atžvilgiu.

25 — 72 punktas.

26 — Žr. skundžiamo sprendimo 8 punktą.

27 — Žr. apeliacinio skundo 1 puslapyje esančią išnašą.

87. Išnagrinėjęs pirmąjį, antrąjį ir trečiąjį pagrindus, kuriais remiasi apeliantė, Teisingumo Teismui nesiūlau panaikinti skundžiamo sprendimo; dabar išnagrinėsiu ketvirtąjį pagrindą.

B – Dėl ketvirtojo pagrindo, susijusio su klaidingu Sąjungos teisės aiškinimu ir taikymu atsižvelgiant į Sąjungos deliktinės atsakomybės sąlygas ir Sprendimą 99/50

88. Apeliantės teigimu, Bendrasis Teismas, aiškindamas Sprendimo 99/50 2 straipsnio antrą pastraipą, aiškinamą kartu su jo 4 straipsnio pirma pastraipa, padarė teisės klaidą, pripažinęs, kad pakako paprasto pranešimo apeliantei apie OLAF pradėtą vidaus tyrimą, todėl jai nebuvo būtina pranešti apie Audito Rūmų atliekamą preliminarų tyrimą.

89. Kitaip, nei tvirtina apeliantė, manau, kad Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 29 ir 30 punktuose teisingai manė, jog Sprendimo 99/50 4 straipsniu Audito Rūmai neįpareigojami nei atskleisti apeliantei pagal to paties sprendimo 2 straipsnį pradėto preliminaraus tyrimo medžiagos turinio, nei išklausti apeliantę prieš perduodant šią medžiagą OLAF.

90. Sprendimo 99/50 2 straipsnio antroje pastraipoje generaliniam sekretoriui nustatyta pareiga nedelsiant perduoti OLAF visas faktines aplinkybes, leidžiančias manyti, kad yra padaryti pažeidimai, ir pradėti preliminarų tyrimą, nepakenkiant OLAF atliekamiems vidaus tyrimams.

91. Kaip Bendrasis Teismas pažymėjo skundžiamo sprendimo 29 punkte, minėtoje nuostatoje nurodyto preliminaraus tyrimo tikslas yra, pirma, leisti generaliniam sekretoriui įvertinti, ar jam nurodytos aplinkybės leidžia daryti prielaidą, kad yra padaryti Sąjungos finansiniams interesams kenkiantys pažeidimai, antra, pagal Reglamento Nr. 1073/1999 7 straipsnio 1 dalį perduoti OLAF medžiagą, leidžiančią šiai tarnybai įvertinti, ar pagal to paties reglamento 5 straipsnio antrą pastraipą reikia pradėti vidaus tyrimą.

92. Taigi preliminarus tyrimas – tai tas etapas, kai informacija, susijusi su nurodytais pažeidimais, yra renkama ir tikrinama siekiant įvertinti, ar reikia pradėti vidaus tyrimą. Kitaip tariant, reikia patikrinti šiems įtarimams pagrįsti skirtą informaciją, siekiant įvertinti jos patikimumą prieš siunčiant ją kompetentingoms institucijoms, kad jos, šiuo atveju – OLAF, pradėtų vidaus tyrimą.

93. Kadangi preliminarus tyrimo tikslas nėra patvirtinti nagrinėjamam asmeniui skirtas išvadas, Bendrasis Teismas skundžiamo sprendimo 29 punkte teisingai konstatavo, kad iš Sprendimo 99/50 4 straipsnio pirmos pastraipos antrojo sakinio kylanti pareiga nesusijusi su generalinio sekretoriaus veiksmais pagal to paties sprendimo 2 straipsnį.

94. Per šį pirminį informacijos, skirtos įtariamams pažeidimams patvirtinti, rinkimo ir vertinimo etapą ypač padidėja spaudimo liudytojams grėsmė. Todėl labai svarbu, kad tai nekliudytų tiesos išaiškinimui ir preliminarus tyrimo veiksmingumui.

95. Šiuo klausimu reikėtų priminti, kad Sprendimo 99/50 4 straipsnio pirmos pastraipos pirmajame sakinyje (tiek, kiek galima manyti, kad ši nuostata susijusi ir su vidaus, ir su preliminarium tyrimu) numatyta, kad taisyklė, pagal kurią pažeidimais įtariamam asmeniui turi būti skubiai pranešta apie asmeninį poveikį jam, turi svarbų apribojimą, t. y. kad ši informacija pateikiama, „jeigu tai nekelia pavojaus tyrimui“.

96. Nepaneigiama, kad 2002 m. balandžio 8 ir 26 d. laiškais apeliantei pranešta apie OLAF pradėtą tyrimą, jo tikslą, tyrėjų tapatybę ir tai, kad ji kviečiama bendradarbiauti. Be to, 2002 m. balandžio 26 d. laišku apeliantei pranešta apie tai, kad Audito Rūmai atliko preliminarų tyrimą ir kad su juo susijusi medžiaga perduota OLAF. Šie pranešimai atitinka Sprendimo 99/50 4 straipsnio pirmos pastraipos pirmojo sakinio reikalavimus, nes jais skubaus pranešimo suinteresuotajam asmeniui principas suderintas su būtinybe užtikrinti tyrimo veiksmingumą. Be to, norėčiau pažymėti, kad skubus informavimas nėra tas pats, kas nedelsiamas informavimas ar tyrimo pradėjimas.

97. Todėl apeliantės argumentai, kuriais ji siekia kvestionuoti skundžiamo sprendimo 29 ir 30 punktuose pateiktą Bendrojo Teismo motyvavimą, nėra pagrįsti.

98. Tas pats pasakytina apie kaltinimą, kad skundžiamo sprendimo 32 punkte Bendrasis Teismas klaidingai aiškino ir taikė Sąjungos deliktinės atsakomybės atsiradimo sąlygas. Šiuo klausimu pakanka nurodyti, kad Bendrojo Teismo vertinimas, pagal kurį „tai, jog Audito Rūmai galimai perdavė nagrinėjamą dokumentą OLAF ar Liuksemburgo institucijoms, nereiškia, kad Audito Rūmai veikė nesąžiningai ieškovės parašo tikrumo atžvilgiu“, buvo suformuluotas subsidiariai. Iš tiesų Bendrasis Teismas pirmiausia pripažino, kad nėra nustatyta, jog ginčijamas dokumentas, kuriame ginčytas esančio parašo tikrumas, buvo perduotas OLAF ar Liuksemburgo institucijoms. Nepaneigus šios išvados, paskutinįjį kaltinimą reikia laikyti netinkamu.

99. Iš pateiktų svarstymų darytina išvada, kad ketvirtąjį pagrindą reikia atmesti kaip nepagrįstą. Todėl reikia atmesti visą apeliacinį skundą.

VI – Išvada

100. Atsižvelgdamas į visa tai, kas nurodyta, Teisingumo Teismui siūlau:

- atmesti apeliacinį skundą ir
- priteisti iš Kalliopi Nikolaou bylinėjimosi išlaidas.